

12. august 2011

UPA 2012/22
UKA2011/135

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matu-
muuna saqqummiuppara:

**Suliassat meeqqanik kinguaassiuutitigut atonerluinermut tunngasut
pisoqalisinnaanginnerannik qulakkeerisumik Kalaallit Nunaanni pinerluttaalisitsinermut
inatsisimmi § 12-p imaanik allangortitsitsinissaq siunertaralugu Inatsisunik
Atortitsinermut ministeri siunnersuummik saqqummiusseqqullugu qinnuigineqarnissaa
pillugu, Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut
siunnersuut.**

(Inatsisartunut ilaasortaq Astrid Fleischer Rex, Demokraatit)

Tunngavilersuut

Kalaallit Nunaanni Pinerluttaalisitsinermut inatsimmi § 21, imm.. 1, nr. 2 imatut
oqaasertaqarpoq:

*” Unnerluutiginnittoqassanngilaq imaassimappat, inatsisunik unioqqutitsinerup kingornatigut
piffissaq ima sivisutigisoq qaangiussimappat inatsimmi matumani immikkoortut pingajuat
malillugu pineqaatissatut taagorneqartut naammassiniarnissaannut
tunngavissaarussorinarsilluni”.*

Taamaasilluni inatsimmik unioqqutitsineq qanganitersinnaavoq, kisianni aalajangersimasumik,
inatsimmi, piffissalerneqarsimangitsumi.

Demokraatinut pingaartorujussuuvoq, Kalaallit Nunaanni Pinerluttaalisitsinermut Inatsimmi
aalajangersarneqassasoq, suliassat meeqqanik kinguaassiuutitigut atonerluinermut tunngasut
qaqugumulluunniit pisoqalinngisaannartassasut. Meeqqamik kinguaassiuutitigut atonerluineq
qaquguluunniit eqqortunngortinneqarsinnaanngilaq taamaattumik aamma
pineqaatissinneqarnissaq pinngitsoorani pisariaqarpoq.

Demokraatini isumaqarpugut Kalaallit Nunaanni Pinerluttaalisitsinermut inatsimmi § 21 imm. 1
nr. 2-p oqaasertai ima isumaqarsinnaasut, innuttaasut meeqqanik kinguaassiuutitigut
atornerluisinnaasut pineqaatissiissutitaqanngitsumik. Isumaqarpugut tamanna kukkusoq.

Minnerunngitsumik pissutaavoq nunami maani meeqqat kinguaassiuutitigut
atornerlunneqartarnerat angisuumik ajornartorsiutigisimagatsigu. Assersuutissanik
uppernarsaatitalinnik atagu saqqummiussilaassuunga:

Septemberimi 2006-mi ”Kalaallit Nunaanni 2004-mi inuusuttut inuunerat pillugu” nalunaarut
saqqummiunneqarpoq. Tassani takutinneqarpoq inuusuttut kalaallit akornanni niviarsiaqqat 28
%-ii nukappiaqqallu 9 %-ii kinguaassiuutitigut kanngutsaattuliorfigineqarsimasut. Tamatuma
ersarilluinnartumik uppernarsarppaa, ajornartorsiut angilluinnartuusoq pinerlunnerillu
amerlaqisut.

Ulloq 11. januar 2007-mi misissuineq imaattoq ingerlanneqarpoq: Qeqertarsuarmi innuttaasut kalaallisut oqaluttut akornanni, kinguaassiutitigut atornerlunneqatarnermik imaluunnit kannguttaattuliorfigineqartarnernik, taakkualu qanoq atungaatiginerinik misissuineq. Misissuinermi erserpoq, Qeqertarsuarmi innuttaasut kalaallisut oqaasillit tamarmik eqimattanut quliniik qummut ukiulinnut katersorneqartuuppata, taava innuttaasut tallimaangaangata marluk kinguaassititigut atornerlunneqarsimanngikkunik kanngutsaattuliorfigineqarsimassapput. Kisitsisit taakku Kalaallit Nunaanni innuttaasunut tamanut tunngavigigutsigit, taava arnat angutillu 20.000-t missaat qulit sinnerlugit ukiullit kinguaassiutitigut atornerlunneqarsimanngikkunik kinguaassiutitigut kanngutsaattuliorfigineqarsimassapput. Tamatuma uppersarvivaa ajornartorsiut imaannaanngitsorujussuusoq.

2009-mi pinerlussimanerit kisitsisinngorlugit takusassiarineqarneranni erserpoq, meeqqanik kinguaassiutitigut atornerluisartugut amerlassusaat aalaakkaasoq. Ukioq 2000-miit 2009-mut pineqaatissinneqarsimasut amerlassuseqarput 23-nik (2005-mi) kiisalu 48-t (2001-mi). 2009-mi pineqaatissinneqarsimasut 32-iupput.

Suliaq manna Demokraatini piffissami sivisuumi suliaarput. 2008-mi assigusumik siunnersuuteqarpunga ajoraluartumilli naammassineqanngilaq 2009-mi upernaakkut inatsisartunut qinersisoqartariaqalersimanagera pissutigalugu. Taamanili Naalakkersuisunut siulittaasuusoq Hans Enoksen (Siumut) siunnersuutip siullermeerneqarnerani imatut oqaaseqarpoq:

(Issuaaneq:)

”Meeqqat pinerluffigineqartarnerat tamavitta assut assuarnartutut isigaarput. Tamatumanilu apeqqutaanngilaq meeqqanik kinguaassiutitsigit atornerluinerunersoq, annersaanerunersoq imaluunniit allatigut pinerluttuliornerunersoq. Meeqqalli kinguaassiutitsigit atornerlunneqartarnerat tamatsinni paqumisunermik isumatsannermillu pilersitsisarpoq.

Taamaattumillu kissaatigaarput inuit meerartannguatsinnik kinguaassiutitsigit atornerluisut eqqartuussivitsigit malersorneqarsinnaassasut, ukiulluunniit arlaqartut pinerluuteqarsimaner-miit qaangiussimagaluaraangata.

Imaassanngilarmi, pinerluuteqarsimasoq eqqartuussivitsigit malersorneqarsinnaassanngitsoq pinerluffigineqarsimasup inersimasumik pinerluuteqarsimasumik isumalluuteqartuunera pissutiginnarlugu, taamaattumillu inersimasunik allanik ikiorserneqarsinnaasimanani, taamalu pinerlunneq unitsinniarlugu politiinut tunniussisoqarsimanani”. (issuaaneq naavoq)

Taamani Naalakkersuisuni siulittaasuusumit oqaatsit anninneqartut isumatuujuupput, qujassutigaaakka tapersorsorluinnarlugillu.

Ukioq manna (2011-mi) suliaq nangeqqinniarlugu misiliivunga Naalakkersuisunut apeqquteqarnikkut. Naalakkersuisut ulloq 6. maj 2011 akipput, namminneerlutik apeqqut pillugu danskit inasisinik atoritsinermut ministeriat attavigisimanngikkitsik. Pineqartumut ilassutitut apeqqutikka Naalakkersuisunut nassiunneqarput ulloq 18. maj 2011, maannamulli (1. august 2011) suli akineqanngillat.

Tamannalu tunngaviuvoq maannakkut siunnersuuteqartariaqalerninnut.

Aningaasatigut allaffissornikkullu pisortanut kingunissai.

Siunnersuut pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kinguneqassanngilaq.

Aningaasatigut allaffissornikkullu namminersorlutik inuussutissarsiortunut kingunissai.

Siunnersuut namminersorlutik inuussutissarsiortunut aningaasatigut allaffissornikkullu kinguneqassanngilaq.

Aningaasatigut allaffissornikkullu innuttaasunut kingunissai.

Siunnersuut innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kinguneqassanngilaq. Innuttaasut ukialunnguit matuma siorna kinguaassiutitigut atonerluisimasut pinerlunnerat siunnersuut pissutaalluni qaqunulluunniit qanganitsernaviannngilaq. Innuttaasut meeraanerminni kinguaassiutitigut atonerlunneqarsimasut eqqarsaatigalugit, siunnersuutip kinguneranik taakku suliassanngortitsinerat itigartinneqarsinnaajunnaassaaq suliap qanganitsersimanera tunngavilersuutigalugu.

Taamatut oqaaseqarluta qilanaarpugut Naalakkersuisut akissuteqarnissaannut taamatullu partiit allat saqqummiussassaannut.